

INSTRUKCJA MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 10 lutego 1954 r.

w sprawie wykonania dekretu z dnia 9 lutego 1953 r. o całkowitym zagospodarowaniu użytków rolnych.

Dekret z dnia 9 lutego 1953 r. o całkowitym zagospodarowaniu użytków rolnych (Dz. U. Nr 11, poz. 40) nakłada na wszystkich właścicieli, dzierżawców, użytkowników, zarządców obowiązek całkowitego zagospodarowania pozostających w ich władaniu gruntów uprawnych.

Wykonanie tego dekretu powinno przyczynić się do podniesienia produkcji rolniczej drogą zagospodarowania wszystkich użytków rolnych.

Należyta uprawa wszystkich użytków rolnych będących we władaniu każdego właściciela, dzierżawcy, użytkownika. zarządcy jest jego obywatelskim obowiązkiem.

Prezydja rad narodowych w myśl dekretu obowiązane są dopilnować, aby na terenie ich działania ani jeden hektar użytków nie pozostawał bez należytej uprawy.

Prezydja rad narodowych powinny wnikliwie i prawidłowo stosować przepisy dekretu o całkowitym zagospodarowaniu użytków rolnych, kierując się wytycznymi, zawartymi w niniejszej instrukcji.

R o z d z i a ł 1.**Tryb postępowania prezydów gminnych i powiatowych rad narodowych w razie otrzymania zgłoszenia o niemożności zagospodarowania gruntów lub stwierdzenia z urzędu faktu niezagospodarowania gruntów.**

1. Posiadacz gruntu, który nie może go całkowicie i należyście zagospodarować, obowiązany jest zgłosić to na piśmie prezydium gminnej rady narodowej przed terminem wiosennych prac polowych najpóźniej 15 lutego, a przed terminem jesiennych prac polowych najpóźniej 1 sierpnia. W roku 1954 termin zgłoszenia przedłuża się do dnia 15 marca.

2. Za posiadacza gruntu uważa się osobę, w której władaniu grunt się znajduje, tj. właściciela bądź dzierżawcę, użytkownika lub zarządcę w okresie dzierżawy, użytkownika czy zarządu.

3. W zgłoszeniu o niemożności całkowitego i należytego zagospodarowania gruntu posiadacz powinien określić grunt, którego nie może zagospodarować (miejsce położenia, obszar itp.) oraz szczegółowo wskazać przyczyny uniemożliwiające mu zagospodarowanie.

4. Prezydium gminnej rady narodowej, które otrzymało zgłoszenie, przystępuje niezwłocznie do zbadania sprawy. Jednocześnie prezydium gminnej rady narodowej przestrzega posiadacza gruntów, że zgłoszenie to nie zwalnia go od odpowiedzialności za niezagospodarowanie gruntów, jeżeli w wyniku sprawdzenia okaże się, że zgłoszenie to było bezzasadne.

5. W celu zbadania na miejscu przyczyn niemożności zagospodarowania gruntu prezydium gminnej rady narodowej powołuje komisję w składzie: członka prezydium — jako przewodniczącego, przedstawiciela zarządu gminnego Związku Samopomocy Chłopskiej, sołtysa oraz jednego aktywisty gromadzkiego — jako członków.

6. Komisja bada przyczyny niemożności zagospodarowania użytków rolnych, a w szczególności ustala stan gospodarstwa, obszar i położenie gruntów niezagospodarowanych, ilość i jakość inwentarza żywego i martwego oraz warunki rodzinne posiadacza gruntu (ilość członków rodziny i ich zdolność do pracy).

7. W przypadku stwierdzenia, że posiadacz użytków rolnych nie może ich zagospodarować własnymi środkami, komisja ustala w ramach istniejących możliwości rodzaj i zakres pomocy niezbędnej do zagospodarowania gruntów. Przy udzielaniu pomocy należy szczególnie uwzględniać potrzeby małych i średniorolnych chłopów zarówno co do zakresu, jak i warunków tej pomocy.

W szczególności jako formy pomocy w zagospodarowaniu gruntów należy stosować zgodnie z obowiązującymi przepisami:

- a) pomoc sąsiedzką,
- b) pomoc w uprawie gruntów ze strony gminnych ośrodków maszynowych lub państwowych ośrodków maszynowych,
- c) pomoc agrotechniczną i zootechniczną ze strony państwowej służby rolnej,
- d) udzielanie kredytów niezbędnych na zakup ziarna siewnego, sadzeniaków i nawozów sztucznych lub na orkę,
- e) udzielanie kredytów na zakup inwentarza żywego i martwego oraz materiałów budowlanych,

- f) ułatwienie zakupu ziarna siewnego, sadzeniaków, nawozów sztucznych, inwentarza martwego i materiałów do naprawy narzędzi i maszyn rolniczych oraz materiałów budowlanych,
- g) odroczenie terminów rat kredytów bankowych lub należności Państwowego Funduszu Ziemi,
- h) udzielanie ulg w podatku gruntowym i obowiązkowych dostawach na rzecz Państwa.

8. Po zbadaniu sprawy i stosownie do jego wyników komisja wypełnia ankietę według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej instrukcji.

9. Niezwłocznie po zakończeniu swych czynności komisja przedkłada wyniki przeprowadzonego zbadania (wypełnioną ankietę, ewentualnie również dodatkowe sprawozdanie) prezydium gminnej rady narodowej.

10. Prezydium gminnej rady narodowej w miarę potrzeby sprawdza lub uzupełnia otrzymane materiały, po czym wnosi sprawę na swoje posiedzenie.

11. Prezydium gminnej rady narodowej wzywa na posiedzenie posiadacza gruntu i rozpatruje sprawę z udziałem co najmniej dwóch członków komisji.

12. Jeżeli prezydium gminnej rady narodowej uzna, że posiadacz gruntu może go przy pomocy posiadanych środków całkowicie i należyście zagospodarować, że zatem zgłoszenie o niemożności zagospodarowania gruntu jest nieuzasadnione, podejmuje ono stosowną uchwałę i podaje ją do wiadomości posiadaczowi gruntu, czyniąc o tym wzmiankę w protokole posiedzenia.

W razie niestawiennictwa posiadacza gruntu na posiedzenie prezydium doręcza mu się za pokwitowaniem wyciąg z uchwały prezydium. Zawiadamiając posiadacza gruntu o uznaniu jego zgłoszenia za nieuzasadnione prezydium gminnej rady narodowej przypomina mu o obowiązku całkowitego zagospodarowania gruntu oraz o odpowiedzialności za niewykonanie tego obowiązku.

13. Jeżeli prezydium gminnej rady narodowej uzna, że posiadacz gruntu istotnie nie może go całkowicie i należyście zagospodarować przy pomocy posiadanych środków, lecz istniejące przeszkody w zagospodarowaniu dadzą się usunąć przez udzielenie przewidzianych form pomocy, wówczas:

- a) ustala rodzaj i zakres pomocy niezbędnej do zagospodarowania gruntu,
- b) przyznaje pomoc w granicach swoich uprawnień i możliwości,
- c) występuje z wnioskiem do prezydium powiatowej rady narodowej lub odpowiedniej instytucji o przyznanie tej pomocy, która leży w kompetencji prezydium powiatowej rady narodowej lub odpowiedniej instytucji.

Prezydium gminnej rady narodowej zawiadamia o podjętej decyzji posiadacza gruntu.

14. Jeżeli prezydium gminnej rady narodowej uzna, że posiadacz gruntu istotnie nie może go całkowicie i należyście zagospodarować przy pomocy posiadanych środków, a istniejące przeszkody w zagospodarowaniu nie dadzą się usunąć przez udzielenie przewidzianych form pomocy, ustala ono, czy posiadacz gruntu zgadza się na przekazanie go do zagospodarowania innemu użytkownikowi. Jeżeli posiadacz gruntu wyrazi zgodę na przekazanie, należy przedstawić mu do podpisu oświadczenie według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszej in-

strukcji. Brak zgody nie wyłącza przekazania, jeżeli zachodzi groźba niezagospodarowania gruntu.

15. Następnie prezydium gminnej rady narodowej zgłasza do prezydium powiatowej rady narodowej wniosek o przekazanie gruntu w użytkowanie wyszczególniając dokładnie:

- a) osobę posiadacza gruntu (nazwisko, imię, datę urodzenia, miejsce zamieszkania),
- b) grunt objęty wnioskiem o przekazanie (miejsce położenia, obszar, jakość gleby),
- c) jednostkę gospodarki uspołecznionej lub osobę, która wyraziła gotowość przejęcia gruntu w użytkowanie,
- d) proponowany czasokres przekazania w użytkowanie (co najmniej 3 lata).

16. Do wniosku należy załączyć:

- a) całość materiałów zebranych w toku badania przyczyn niezagospodarowania gruntu,
- b) oświadczenie posiadacza gruntu o zgodzie na przekazanie gruntu w użytkowanie,
- c) oświadczenie jednostki gospodarki uspołecznionej lub osoby o gotowości przejęcia gruntu w użytkowanie.

Jeżeli posiadacz gruntu nie złożył oświadczenia na piśmie o wyrażeniu zgody na przekazanie gruntu innej osobie w użytkowanie, prezydium gminnej rady narodowej powinno w swym wniosku uzasadnić w sposób wyczerpujący konieczność tego przekazania, jako jedynego sposobu zagospodarowania gruntu.

17. Po otrzymaniu wniosku o przekazanie gruntu w użytkowanie, prezydium powiatowej rady narodowej w miarę potrzeby zarządza sprawdzenie lub uzupełnienie przedłożonych mu materiałów, po czym wnosi sprawę na swoje posiedzenie.

18. Prezydium powiatowej rady narodowej wzywa na posiedzenia: kierownika wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej, przewodniczącego prezydium gminnej rady narodowej, posiadacza gruntu oraz użytkownika, który zgłosił gotowość przejęcia gruntu do zagospodarowania. Wskazane jest również wezwanie lub zasięgnięcie opinii inspektora podatków wiejskich oraz powiatowego pełnomocnika Ministerstwa Skupu.

19. Jeżeli prezydium powiatowej rady narodowej uzna, że posiadacz gruntu może go przy pomocy własnych środków całkowicie i należyście zagospodarować, że zatem zgłoszenie o niemożności zagospodarowania gruntu jest nieuzasadnione, podejmuje stosowną uchwałę i podaje ją do wiadomości posiadaczowi gruntu, czyniąc o tym wzmiankę w protokole posiedzenia. W razie niestawiennictwa posiadacza gruntu na posiedzenie prezydium doręcza mu się za pokwitowaniem wyciąg z uchwały prezydium.

Zawiadamiając posiadacza gruntu o uznaniu jego zgłoszenia za nieuzasadnione, prezydium powiatowej rady narodowej przypomina mu o obowiązku całkowitego i należytego zagospodarowania gruntu oraz o odpowiedzialności za niewykonanie tego obowiązku.

20. Jeżeli prezydium powiatowej rady narodowej uzna, że istniejące przeszkody w zagospodarowaniu gruntu dadzą się usunąć przez udzielenie przewidzianych form pomocy, wówczas:

- a) ustala rodzaj i zakres pomocy niezbędnej do zagospodarowania gruntu,
- b) przyznaje pomoc w granicach swoich uprawnień i możliwości,
- c) zleca prezydium gminnej rady narodowej przyznanie pomocy lub zgłoszenie stosownego wniosku do właściwych organów.

Prezydium powiatowej rady narodowej powiadamia o swej decyzji prezydium gminnej rady narodowej i posiadacza gruntu.

21. Jeżeli prezydium powiatowej rady narodowej uzna, że istniejące przeszkody w zagospodarowaniu gruntu nie dadzą się usunąć przez udzielenie przewidzianych form pomocy, a inna osoba wyraziła gotowość zagospodarowania gruntu — wydaje decyzję o przekazaniu go w użytkowanie.

22. Przekazanie gruntu w użytkowanie następuje przez zawarcie umowy między prezydium gminnej rady narodowej a użytkownikiem według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do niniejszej instrukcji.

23. Przekazaniu w użytkowanie podlegają grunty. W przypadkach gospodarczą uzasadnionych mogą być przekazane wraz z gruntem niektóre budynki, jednakże tylko za zgodą posiadacza pisemnie wyrażoną i na warunkach ustalonych w drodze wzajemnego porozumienia posiadacza i użytkownika. Inwentarz żywy i martwy oraz zasoby gospodarstwa przekazaniu nie podlegają.

24. Grunt przekazuje się w użytkowanie spółdzielni produkcyjnej, zespołowi uprawowemu lub chłopom małorolnym i średniorolnym w indywidualne zagospodarowanie.

25. Przekazanie w użytkowanie następuje na określony czas, co najmniej na 3 lata.

26. Użytkowanie gruntów przekazanych do zagospodarowania jest bezpłatne.

27. Bez zezwolenia prezydium powiatowej rady narodowej grunt przekazany w użytkowanie nie może być przez użytkownika oddany innej osobie.

28. Użytkownikowi nie wolno zmniejszać wartości przekazanych mu w użytkowanie składników majątkowych (np. przez wycięcie drzewostanów, rozbiórkę budynków itp.).

29. Użytkownik, który przejął grunt w zagospodarowanie, nie odpowiada za należności ciążące na dotychczasowym posiadaczu tego gruntu z tytułu podatku gruntowego i obowiązkowych dostaw za okres przed przejęciem gruntu.

30. Dotychczasowemu posiadaczowi wymierza się podatek gruntowy i obowiązkowe dostawy według progresji odpowiadającej przychodowości gruntów pozostałych w jego użytkowaniu.

31. Przekazując grunt w użytkowanie, prezydium powiatowej rady narodowej podejmuje w razie potrzeby czynności w celu udzielenia użytkownikowi pomocy agronomicznej, technicznej i ewentualnie kredytowej dla umożliwienia mu szybkiego zagospodarowania gruntu.

32. Prezydium gminnej rady narodowej zwraca się do posiadacza gruntu na 3 miesiące przed terminem wygaśnięcia umowy z zapytaniem, czy jest w stanie i czy chce grunt zagospodarować po wygaśnięciu umowy.

Jeżeli posiadacz oświadczy, że chce grunt zagospodarować, prezydium gminnej rady narodowej zwraca mu grunt.

33. Prezydium gminnej rady narodowej powinno zakończyć postępowanie w sprawie nie zagospodarowanego gruntu najdalej w ciągu 2 tygodni od otrzymania zgłoszenia o niemożności jego zagospodarowania lub od stwierdzenia z urzędu jego niezagospodarowania.

W takim samym terminie od chwili otrzymania wniosku z prezydium gminnej rady narodowej powinno rozpatrzyć sprawę prezydium powiatowej rady narodowej.

34. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio również w przypadkach, gdy posiadacz gruntu nie wykonał obowiązku zgłoszenia o niemożności zagospodarowania gruntu, a prezydium gminnej rady narodowej z urzędu stwierdziło niezagospodarowanie gruntu.

R o z d z i a ł 2.

Postępowanie w sprawie przejęcia gospodarstwa rolnego na własność Państwa.

35. Właściciel gospodarstwa rolnego, który nie jest w stanie całkowicie i należycie go zagospodarować, może zgłosić wniosek o przejęcie gospodarstwa na własność Państwa i przydzielenie mu w zamian gospodarstwa rolnego o mniejszych rozmiarach oraz przyznanie odszkodowania pieniężnego odpowiadającego różnicy wartości obu gospodarstw lub o przejęcie na własność Państwa za odszkodowaniem pieniężnym całości lub części gospodarstwa rolnego. Postępowanie w tej sprawie może być wszczęte wyłącznie na wniosek właściciela i powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 r. (Dz. U. Nr 8, poz. 26). Dzierżawca, użytkownik lub zarządca nie może zgłosić wniosku.

36. Wniosek o przejęcie gospodarstwa rolnego w całości lub w części na własność Państwa powinien być zgłoszony na piśmie do prezydium gminnej rady narodowej.

Wniosek powinien zawierać:

- a) dokładne określenie gospodarstwa rolnego (lub jego części), o którego przejęcie właściciel wnosi,
- b) dokładne określenie przyczyn, uniemożliwiających właścicielowi gospodarstwa rolnego całkowite i należyte jego zagospodarowanie,
- c) oświadczenie, czy właściciel w zamian za swoje gospodarstwo rolne chce otrzymać gospodarstwo rolne o mniejszych rozmiarach oraz odszkodowanie pieniężne odpowiadające różnicy wartości obu gospodarstw, czy też chce otrzymać w zamian za całość lub część swego gospodarstwa wyłącznie odszkodowanie pieniężne.

Wniosek należy sporządzić według wzoru stanowiącego załącznik nr 4a lub 4b do niniejszej instrukcji.

Do wniosku należy załączyć dowód stwierdzający, że wnioskodawca jest właścicielem gospodarstwa (wyciąg z księgi wieczystej, akt nadania, orzeczenie sądu itp.).

37. Przejęcie gospodarstwa w całości lub w części na własność Państwa może nastąpić wówczas, gdy ustalono, że właściciel gospodarstwa nie może go zagospodarować, a przeszkody w zagospodarowaniu nie dadzą

się usunąć przez udzielenie przewidzianych form pomocy, a przy tym istnieją następujące możliwości bezwzględnego i należytego zagospodarowania gruntów po przejęciu ich na własność Państwa:

- a) gospodarstwo (jego część) może w pełni wykorzystywać spółdzielnia produkcyjna, instytucja lub przedsiębiorstwo państwowe, np. ośrodek zaopatrzenia robotniczego, bądź
- b) istnieje grupa chłopów gotowych do zawiązania spółdzielni produkcyjnej, a uzyskanie tych gruntów stworzyłoby warunki do zorganizowania spółdzielni, bądź
- c) istnieje lub może być zorganizowany zespół uprawowy, bądź
- d) grunty te znajdują się w środku gospodarstwa PGR lub przylegają do niego bezpośrednio, a okręgowy zarząd PGR wyraża zgodę na ich przejęcie w zarząd i użytkowanie.

Zabrania się przejmowania na własność Państwa gospodarstw, które nie mogą być niezwłocznie zagospodarowane.

38. Po otrzymaniu wniosku prezydium gminnej rady narodowej dokonuje oględzin gospodarstwa, ustala jego położenie, obszar gruntu i jakość gleby, rodzaj i stan budynków oraz innych składników gospodarstwa, warunki osobiste właściciela i członków jego rodziny żyjących z nim we wspólności gospodarczej oraz inne okoliczności, mogące mieć wpływ na ocenę sprawy.

Na podstawie poczynionych ustaleń sporządza się ankietę według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej instrukcji.

39. Po dokonaniu tych czynności prezydium gminnej rady narodowej rozpatruje sprawę na swoim posiedzeniu, na które wzywa właściciela gruntu.

40. Po rozpatrzeniu sprawy prezydium gminnej rady narodowej wydaje opinię, w której wypowiada się:

- a) czy właściciel gospodarstwa istotnie nie ma możliwości jego całkowitego i należytego zagospodarowania,
- b) czy przeszkody w zagospodarowaniu dadzą się usunąć przez udzielenie właścicielowi gospodarstwa przewidzianych form pomocy w rolnictwie,
- c) czy istnieje jednostka gospodarki uspołecznionej wyrażająca gotowość przejęcia gospodarstwa lub jego części.

41. Prezydium gminnej rady narodowej przesyła wniosek wraz z zebranymi materiałami i swoją opinią do prezydium powiatowej rady narodowej.

42. Prezydium powiatowej rady narodowej w miarę potrzeby zarządza sprawdzenie lub uzupełnienie poczynionych ustaleń, po czym wnosi sprawę na swoje posiedzenie.

43. Prezydium powiatowej rady narodowej wzywa na to posiedzenie: kierownika wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej, przewodniczącego prezydium gminnej rady narodowej oraz właściciela gospodarstwa. Wskazane jest również wezwanie lub zasięgnięcie opinii inspektora podatków wiejskich oraz powiatowego pełnomocnika Ministra Skupu.

44. W razie ustalenia, że właściciel gospodarstwa może je całkowicie zagospodarować przy pomocy posia-

danych środków lub że istniejące przeszkody w zagospodarowaniu dadzą się usunąć przez udzielenie przewidzianych form pomocy, bądź też uznania, że może być celowe przejęcie gruntów o obszarze mniejszym niż zgłoszony przez wnioskodawcę — prezydium powiatowej rady narodowej zawiadamia zainteresowanego o swoim stanowisku i wzywa go do wypowiedzenia się w tej sprawie.

45. Po uzgodnieniu stanowiska z właścicielem gospodarstwa i wspólnym uznaniu, że jest celowe przejęcie w całości lub w części gospodarstwa na własność Państwa — prezydium powiatowej rady narodowej przesyła wniosek właściciela do prezydium wojewódzkiej rady narodowej, załączając pozostałe akta sprawy, a w szczególności:

- 1) wypełnioną ankietę,
- 2) opinię prezydium gminnej rady narodowej,
- 3) protokół badania na gruncie,
- 4) protokół z posiedzenia prezydium powiatowej rady narodowej, na którym rozpatrywany był wniosek,
- 5) dokumenty stwierdzające własność gospodarstwa.

46. W razie uznania, że wniosek właściciela nie zasługuje na uwzględnienie, prezydium powiatowej rady narodowej przesyła wniosek właściciela do prezydium wojewódzkiej rady narodowej załączając akta wymienione w ust. 45, a nadto swoją opinię w tej sprawie wyjaśniającą, dlaczego uważa przejęcie gospodarstwa za niecelowe.

47. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej ocenia wstępnie otrzymane w myśl ust. 45 i 46 materiały.

Uznając za celowe przejęcie gospodarstwa na własność Państwa, prezydium wojewódzkiej rady narodowej powołuje komisję klasyfikacyjno-szacunkową, której zadaniem jest ustalenie wartości gospodarstwa podlegającego przejęciu. O ile natomiast prezydium wojewódzkiej rady narodowej uzna, że wniosek właściciela nie zasługuje na uwzględnienie, wydaje odpowiednie orzeczenie (ust. 53).

48. W przypadku gdy właściciel gospodarstwa przejmowanego na własność Państwa ubiega się o gospodarstwo zamiennie, komisja klasyfikacyjno-szacunkowa ustala wartość obu gospodarstw po wyrażeniu zgody przez właściciela na przyjęcie wskazanego mu gospodarstwa zamiennego. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej powinno umożliwić właścicielowi gospodarstwa przejmowanego na własność Państwa uprzednie obejrzenie gospodarstwa zamiennego.

O terminie podjęcia czynności przez komisję klasyfikacyjno-szacunkową należy zawiadomić właściciela nieruchomości, aby umożliwić mu wzięcie udziału w pracach komisji osobiście lub przez upoważnioną przez niego osobę.

49. W skład komisji wchodzi: przedstawiciel prezydium powiatowej rady narodowej (wydział rolnictwa i leśnictwa) — jako przewodniczący, mierniczy delegowany przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej, członek prezydium gminnej rady narodowej, sołtys i członek zarządu koła gromadzkiego Związku Samopomocy Chłopskiej lub inny aktywista społeczny z danej gromady — jako członkowie.

Uchwały komisji zapadają większością głosów, przy równości głosów — rozstrzyga głos przewodniczącego.

W razie potrzeby prezydium powiatowej rady narodowej, na wniosek przewodniczącego komisji, powołuje rzeczoznawców.

50. Z czynności klasyfikacyjno-szacunkowych sporządza się szczegółowy protokół oraz załącza się do niego szkic gruntów. Protokół i szkic podpisują przewodniczący i członkowie komisji oraz właściciel gospodarstwa przejmowanego na własność Państwa. W razie gdy ten ostatni zgłosi zastrzeżenia co do przeprowadzonego przez komisję szacunku, należy zastrzeżenia te wnieść do protokołu.

51. Szacunek gospodarstwa ustala się na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej, w szczególności instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 12 grudnia 1946 r. (Dz. Urz. Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z roku 1947 nr 1, poz. 7), ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 10 maja 1950 r. nr UR. Z. VI. 7/9/50 z następującymi wyjątkami:

- a) wartość drzewostanów na gruntach leśnych i zadrzewienia na gruntach nieleśnych szacuje się według zasad określonych w instrukcji, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1952 r. w sprawie ustalenia norm szacunkowych dla nieruchomości nabywanych w celu realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz. U. z 1952 r. Nr 52, poz. 339 i z 1953 r. Nr 12, poz. 44),
- b) wartość zasiewów, upraw i plonów szacuje się według zasad określonych w instrukcji stanowiącej załącznik nr 2 do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1952 r.,
- c) wartość szklarni i inspektów szacuje się w myśl § 6 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów, czyli na podstawie powierzchni użytkowej pod szkłem,
- d) wartość budynku mieszkalnego i zabudowań gospodarczych wraz z urządzeniami, będącymi częścią składową tego budynku lub zabudowań, określa się na podstawie obowiązującego szacunku Państwowego Zakładu Ubezpieczeń, zgodnie z § 8 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów,
- e) wartość składników majątkowych nie uwzględnionych w przepisach wymienionych w pkt a) — d) ustala się zgodnie z § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1952 r. na podstawie oceny rzeczoznawców,
- f) wartość gospodarstwa (poszczególnych jego składników), nabytego od Państwa na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej lub o osadnictwie, określa się w myśl tych samych przepisów, na podstawie których ustalona była cena gospodarstwa.

Szacunku określonego wyżej nie przeprowadza się w przypadkach przewidzianych w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 r. (Dz. U. Nr 8, poz. 26).

52. Po otrzymaniu materiałów od komisji klasyfikacyjno-szacunkowej prezydium wojewódzkiej rady narodowej wnosi sprawę na swoje posiedzenie i — stosownie do treści wniosku oraz poczynionych ustaleń — wydaje orzeczenie:

- a) o przejęciu na własność Państwa gospodarstwa rolnego wnioskodawcy i przydzieleniu mu na własność gospodarstwa rolnego o mniejszych rozmiarach oraz o przyznaniu odszkodowania pieniężnego odpowiadającego różnicy wartości obu gospodarstw bądź
- b) o przejęciu na własność Państwa za odszkodowaniem pieniężnym całości lub części gospodarstwa rolnego wnioskodawcy, bądź
- c) o pozostawieniu bez uwzględnienia wniosku właściciela w sprawie przejęcia gospodarstwa lub jego części na własność Państwa.

53. W przypadku pozostawienia wniosku właściciela bez uwzględnienia (ust. 47 i ust. 52 pkt c) prezydium wojewódzkiej rady narodowej przesyła sprawę do prezydium powiatowej rady narodowej. Prezydium powiatowej rady narodowej zawiadamia właściciela o orzeczeniu, prezydium wojewódzkiej rady narodowej, a zarazem bądź przypomina mu o obowiązku całkowitego i należytego zagospodarowania, bądź wszczyna postępowanie w sprawie przekazania gruntu w użytkowanie na podstawie rozdziału 1 tej instrukcji.

54. Orzekając o przejęciu gospodarstwa rolnego (jego części) na własność Państwa prezydium wojewódzkiej rady narodowej ustala datę przejęcia gospodarstwa w posiadanie oraz sposób dokonania rozrachunku z właścicielem zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 r. (Dz. U. Nr 8, poz. 26).

55. W przypadku gdy gospodarstwo zamienne znajduje się na terenie innego województwa, aniżeli gospodarstwo podlegające przejęciu, prezydium wojewódzkiej rady narodowej wydaje orzeczenie o przejęciu gospodarstwa na własność Państwa i o wartości tego gospodarstwa, po czym przekazuje odpis tego orzeczenia do prezydium wojewódzkiej rady narodowej, na której terenie znajduje się gospodarstwo zamienne.

Orzeczenie o przydzieleniu wnioskodawcy gospodarstwa zamiennego na własność oraz o wysokości odszkodowania, jak również w pozostałych sprawach (z wyjątkiem wymienionych w zdaniu poprzednim) wydaje prezydium wojewódzkiej rady narodowej, na której terenie znajduje się gospodarstwo zamienne.

56. Orzeczenia prezydiów wojewódzkich rad narodowych podlegają wykonaniu tylko wówczas, gdy właściciel gospodarstwa przejmowanego na własność Państwa wyrazi na piśmie swą zgodę na treść orzeczenia.

57. W przypadku gdy właściciel nie wyrazi zgody na ustaloną w orzeczeniu prezydium wojewódzkiej rady narodowej wysokość odszkodowania lub na sposób dokonania rozrachunku, prezydium wojewódzkiej rady narodowej powinno poinformować go o przysługującym mu prawie złożenia odwołania do Komisji Odwoławczej powołanej przez Prezydium Rządu oraz o tym, że orzeczenia Komisji Odwoławczej są ostateczne.

58. Wykonalne orzeczenie prezydium wojewódzkiej rady narodowej o przejęciu gospodarstwa rolnego na własność Państwa i o przydzieleniu gospodarstwa zamiennego bądź orzeczenie Komisji Odwoławczej w tej sprawie stanowi podstawę do dokonania wpisu prawa własności w księgach wieczystych.

59. Równocześnie z przejściem gospodarstwa w posiadanie Państwa powinno nastąpić przekazanie go nowemu użytkownikowi.

Z przejścia i przekazania gospodarstwa sporządza się protokół.

60. Stosownie do § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 r. (Dz. U. Nr 8, poz. 26) z odszkodowania pieniężnego, przyznanego za przejęte w całości lub w części gospodarstwo — prezydium wojewódzkiej rady narodowej potrąca zaległe podatki oraz wszelkie należności Państwa, instytucji i przedsiębiorstw państwowych obciążające dotychczasowego właściciela.

W uzasadnionych jednak przypadkach (ust. 63) prezydium wojewódzkiej rady narodowej może postanowić, że potrąceniu podlega jedynie część tych należności.

Sum należnych innym wierzycielom nie potrąca się w żadnym wypadku.

61. Spłata odszkodowania za przejęte gospodarstwo nie może być rozłożona na okres dłuższy niż lat 5. W uzasadnionych przypadkach (ust. 63) prezydium wojewódzkiej rady narodowej może skrócić ten okres.

62. Jeżeli szacunek gospodarstwa zamiennego przewyższa szacunek gospodarstwa przejmowanego, co może się zdarzyć w przypadku, gdy gospodarstwo zamienne posiada znacznie cenniejsze zabudowania, wówczas nabywca gospodarstwa zamiennego uiszcza na rzecz Państwa kwotę odpowiadającą różnicy obu szacunków. Spłata tej kwoty następuje w 10 ratach rocznych płatnych w dniu 1 listopada każdego roku.

63. Za uzasadnione przypadki w rozumieniu § 6 i § 10 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 r. (Dz. U. Nr 8, poz. 26) oraz ust. 60 i 61 niniejszej instrukcji należy w szczególności uważać:

- a) potrzeby gospodarcze o charakterze inwestycyjnym,
- b) potrzeby osobiste szczególnej wagi wynikające z niezdolności do pracy, choroby, śmierci członka rodziny itp.

R o z d z i a ł 3.

Sprawozdawczość.

64. Prezydium gminnych i miejskich rad narodowych obowiązane są prowadzić ewidencję gruntów objętych zgłoszeniami o niemożności zagospodarowania użytków

rolnych oraz ujawnionych z urzędu (nie zgłoszonych przez posiadacza) z każdorazowym odnotowaniem w tej ewidencji czynności, podjętych przez prezydium gminnej (miejskiej) rady narodowej, terminu wysłania sprawy do prezydium powiatowej rady narodowej oraz terminu i sposobu załatwienia sprawy przez prezydium powiatowej rady narodowej.

65. Na podstawie danych z prowadzonej ewidencji prezydium gminnej (miejskiej) rady narodowej sporządza według stanu na dzień 15 kwietnia i 30 września każdego roku sprawozdanie cyfrowe i przesyła je w ciągu 10 dni po wymienionych terminach do prezydium powiatowej rady narodowej (wydział rolnictwa i leśnictwa).

66. Prezydium powiatowych rad narodowych (wydziały rolnictwa i leśnictwa) obowiązane są prowadzić ewidencję wpływających z prezydiów gminnych (miejskich) rad narodowych spraw dotyczących niezagospodarowania użytków rolnych z każdorazowym odnotowaniem terminu otrzymania sprawy, terminu referowania jej na posiedzeniu prezydium powiatowej rady narodowej i rodzaju wydanych decyzji.

67. Na podstawie sprawozdań prezydiów gminnych rad narodowych oraz danych z prowadzonej przez siebie ewidencji prezydium powiatowej rady narodowej (wydział rolnictwa i leśnictwa) sporządza również według stanu na dzień 15 kwietnia i 30 września każdego roku sprawozdanie cyfrowe i przesyła je w ciągu 20 dni po wymienionych terminach do prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

68. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej przesyła sprawozdanie zbiorcze do Ministerstwa Rolnictwa w ciągu 30 dni po upływie okresu sprawozdawczego.

69. Wzory ewidencji i sprawozdań zostaną podane oddzielnie.

R o z d z i a ł 4.

Przepis końcowy.

70. Odrębna instrukcja ureguje warunki i tryb kierowania spraw do postępowania karno-administracyjnego lub sądowego.

Minister Rolnictwa: *J. Dąb-Kociół*

Załączniki do instrukcji Ministra Rolnictwa z dnia 10 lutego 1954 r. (poz. 316).

Załącznik nr 1

Powiat dnia 195 . . . r.
 Gmina
 Gromada

ANKIETA W SPRAWIE NIEZAGOSPODAROWANIA UŻYTKÓW ROLNYCH

1. Nazwisko i imię zgłaszającego
 imię ojca
2. Wiek
3. Zdolność do pracy zgłaszającego

4. Członkowie rodziny pozostający na gospodarstwie, ich wiek i określenie zdolności do pracy

5. Czy zatrudnia siły najemne i ile?
6. Czy zgłaszający się jest właścicielem gospodarstwa, czy też dzierżawcą, użytkownikiem lub zarządcą (jeżeli gospodarstwo nabyte jest z reformy rolnej lub osadnictwa, to podać również tę okoliczność)

7. Od kiedy zgłaszający gospodaruje na danym gospodarstwie?
8. Obszar gospodarstwa posiadanego przez zgłaszającego:
 w ha z tego: gruntów ornych „ łąk i pastwisk
 lasów „ nieużytków
- Przeważająca klasa gleby
 (pszenno-buraczana, żytnio-ziemniaczana)
9. Zabudowania i ich stan

10. Z jakiego obszaru oprzątnięto plony w roku ubiegłym
 podać obszar w ha
11. Stan uprawy danego gospodarstwa
12. Jakie grunty (obszar i położenie) nie zostały zagospodarowane

13. Przyczyny niezagospodarowania gruntów

14. Ilość inwentarza żywego oraz potrzebnych do gospodarowania maszyn, narzędzi i innego sprzętu

15. Stan obciążeń gospodarstwa:

Rodzaj należności	Zaległość z lat poprzednich	W y m i a r		Zaległość w roku bieżącym
		w roku ubiegłym	w roku bieżącym	
1) podatek gruntowy w zł				
2) zboże w kg				
3) ziemniaki "				
4) żywiec "				
5) mleko w litrach				
6) podatek od wzbogacenia wojennego w zł				
7) świadczenia w naturze na niektóre cele publiczne				
8) składki P. Z. U. w zł				
9) wpłaty P. F. Z. "				
10) kredyty bankowe "				
11) opłaty elektryfikacyjne "				

16. Opinia komisji co do stanu gospodarstwa oraz celowości udzielenia pomocy (jakiej i w jakim rozmiarze)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Podpisy członków komisji:

.....

.....

.....

.....

..... dnia 195 .. r.
 miejscowość

Załącznik nr 2

Nazwisko Imię

zam. gm. pow.

O Ś W I A D C Z E N I E

Niniejszym oświadczam, że jestem (właścicielem, użytkownikiem, dzierżawcą, zarządcą) gospodarstwa położonego w gm. pow. , o obszarze ha.

Z powodu niemożności zagospodarowania wyrażam zgodę na przekazanie ha gruntu w użytkowanie innym osobom na zasadach art. 1 — 11 dekretu z dnia 9 lutego 1953 r. o całkowitym zagospodarowaniu użytków rolnych (Dz. U. Nr 11, poz. 40).

Grunty te składają się z następujących działek:

Rodzaj gruntu	Obszar	Położenie lub numer działki	Klasa gruntu	Stan zagospodarowania

Jednocześnie przyjmuję do wiadomości, że przekazanie w użytkowanie gruntu następuje bezpłatnie i co najmniej na okres lat 3.

. dnia 195 . . . r.
miejsowość

Podpis

Załącznik nr 3

UMOWA O ZAGOSPODAROWANIU GRUNTÓW

W dniu pomiędzy Prezydium Gminnej Rady Narodowej w i Ob. (imię i nazwisko bądź nazwa instytucji oraz adres)

w której imieniu występuje Ob.**), w dalszym ciągu niniejszej umowy zwany „użytkownikiem”, została zawarta umowa treści następującej:

§ 1. Prezydium Gminnej Rady Narodowej na podstawie decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w nr z dnia oddaje użytkownikowi, celem zagospodarowania, na okres od dnia do dnia*)

działkę gruntową —

nieruchomość — część nieruchomości**) o pow. ha, zgodnie z załączonym opisem, stanowiącym integralną część niniejszej umowy, położoną na terenie gromady gm. pow.

§ 2. Z dniem umowa niniejsza wygasa i milcząco przedłużona być nie może.

§ 3. Nie stanowią przedmiotu umowy:

- a) eksploatacja złóż i kopalin znajdujących się na terenie użytkowanych gruntów,
- b) inwentarz żywy i martwy oraz zasoby znajdujące się w gospodarstwie.

§ 4. Użytkownik obowiązany jest prowadzić przedmiot umowy według zasad prawidłowej gospodarki i odpowiada za wszelkie ubytki i dewastacje powstałe w czasie trwania niniejszej umowy.

§ 5. Użytkownik nie ma prawa przelewać ani w części, ani w całości swych uprawnień wynikających z niniejszej umowy na rzecz osób trzecich tak fizycznych, jak i prawnych.

§ 6. Użytkownik obowiązany jest na koszt własny przez cały czas trwania umowy ubezpieczać od ognia w P.Z.U. podług faktycznej wartości budynku objęte niniejszą umową.

§ 7. Użytkownika nie obciążają: podatek gruntowy, dostawy obowiązkowe, świadczenia publiczne i wszelkie zobowiązania ciążące na przedmiocie objętym niniejszą umową, a powstałe przed dniem zawarcia niniejszej umowy.

§ 8. Użytkownik korzysta z ulg, stosownie do wydanych w tej mierze przepisów, w zakresie podatku gruntowego i dostaw obowiązkowych związanych z obszarem gruntów stanowiących przedmiot niniejszej umowy.

§ 9. Prezydium P.R.N. w ma prawo przeprowadzać w każdym czasie kontrolę przedmiotu użytkowania,

§ 10. W razie nieubezpieczenia od ognia budynków, dewastacji gospodarczej przedmiotu niniejszej umowy lub pozostawienia gruntów w stanie nie uprawionym Prezydium Gminnej Rady Narodowej służy prawo: a) rozwiązania umowy przed terminem bez prawa do roszczeń odszkodowawczych ze strony użytkownika, b) obciążenia użytkownika kosztami ubezpieczenia od ognia budynków stanowiących przedmiot niniejszej umowy.

§ 11. Umowa niniejsza całkowicie zrozumiana, przyjęta i podpisana, sporządzona jest w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje użytkownik, drugi Prezydium G.R.N. w trzeci Prezydium P.R.N. w

. dnia 195 . . . r.
miejsowość

.
podpis użytkownika

.
podpis przedstawiciela Prezydium G.R.N.

Zatwierdzam
Przewodniczący Prezydium PRN

Pieczęć Prezydium PRN

. dnia 195 . . . r.
miejsowość

*) Co najmniej 3 lata.
**) Niepotrzebne skreślić.

Nazwisko Imię
 zam. w grom. gm. pow.

W N I O S E K

o przejęcie gospodarstwa rolnego na własność Państwa.

Na podstawie art. 12 dekretu z dnia 9 lutego 1953 r. o całkowitym zagospodarowaniu użytków rolnych (Dz. U. Nr 11, poz. 40) zgłaszam wniosek o przejęcie na własność Państwa całego mego gospodarstwa rolnego o obszarze ha, położonego w gm. pow.

Wymienione gospodarstwo składa się z następujących działek:

Rodzaj gruntu	Obszar	Położenie lub numer działki	Klasa gruntu	Stan zagospodarowania

Do gospodarstwa należą następujące budynki (wyszczególnić jakie):

W zamian za wymienione gospodarstwo proszę o przydzielenie mi gospodarstwa rolnego o mniejszych rozmiarach oraz przyznanie mi odszkodowania pieniężnego odpowiadającego różnicy wartości obu gospodarstw — o przyznanie mi wyłącznie odszkodowania pieniężnego *) na zasadach ustalonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 r. w sprawie przejmowania na własność Państwa gospodarstw rolnych, niecałkowicie lub nienależycie zagospodarowanych, na wniosek ich właścicieli oraz w sprawie odszkodowania za te gospodarstwa (Dz. U. Nr 8, poz. 26).

Wniosek o przejęcie gospodarstwa rolnego na własność Państwa uzasadniam następującymi względami unie-

W załączeniu dowód własności gospodarstwa **)

. dnia 195 . . . r.
 miejscowość

Podpis

*) Niepotrzebne skreślić.
 **) Wymienić rodzaj dowodu.

Załącznik nr 4b

Nazwisko Imię
 zam. w grom. , gm. pow.

W N I O S E K

o przejęcie części gospodarstwa rolnego na własność Państwa.

Na podstawie art. 12 dekretu z dnia 9 lutego 1953 r. o całkowitym zagospodarowaniu użytków rolnych (Dz. U. Nr 11, poz. 40) zgłaszam wniosek o przejęcie na własność Państwa części mego gospodarstwa rolnego położonego w gm. pow.

Wymieniona część gospodarstwa składa się z następujących działek:

Rodzaj gruntu	Obszar	Położenie lub numer działki	Klasa gruntu	Stan zagospodarowania

Całe gospodarstwo obejmuje obszar ha.

Wnoszę o przejęcie na własność Państwa wraz z gruntami następujących budynków (wyszczególnić jakie):

W zamian za wymienioną część gospodarstwa proszę o przyznanie mi odszkodowania pieniężnego na zasadach ustalonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 r. w sprawie przejmowania na własność Państwa gospodarstw rolnych, niecałkowicie lub nienależycie zagospodarowanych, na wniosek ich właścicieli oraz w sprawie odszkodowania za te gospodarstwa (Dz. U. Nr 8, poz. 26).

Wniosek o przejęcie gospodarstwa rolnego na własność Państwa uzasadniam następującymi względami uniemożliwiającymi mi jego zagospodarowanie

W załączeniu dowód własności gospodarstwa *)

. dnia 195 . . . r.
 miejscowość

Podpis

*) Wymienić rodzaj dowodu.